

RASÛLULLAH -sallallahu
aleyhi ve sellem-'in
SÛNNETİNE GÖRE HAREKET
ETMEK FARZDIR ve BUNU
İNKÂR ETMEK KÜFÜRDÜR

Yazar:

Abdülazîz b. Abdillâh b. Bâz

-rahimehullah-

شركاء التنفيذ:

المحتوى الإسلامي

رواد الترجمة

جمعية الريوة

دار الإسلام

يتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

Telephone: +966114454900

ceo@rabwah.sa

P.O.BOX: 29465

RIYADH: 11557

www.islamhouse.com

ÖNSÖZ

Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Güzel son, takva sahiplerininidir. Salat ve selam Allah'ın kulu ve Rasûlü, âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamber Efendimiz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in, ailesinin ve Rablerinin kitabını ve peygamberlerinin sünnetini en güvenilir ve eksiksiz, mana ve lafzını tam bir şekilde muhafaza ederek kendilerinden sonra gelenlere aktaran ashabının -radiyallahu anhum- üzerine olsun. Allah Teâlâ, bizleri hayırla onlara tabi olan ve bütün kullarına karşı bir hüccet kılsın.

Bundan sonra:

Geçmişten günümüze âlimler, batılın önünden ve arkasından yaklaşmadığı Aziz olan Allah'ın kitabında ve hevasından konuşmayan ancak kendisine vahyedileni aktaran Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinde, helal ve haramların açıklandığının ve hükümlerin ispat edildiğinin muteber bir asıl olduğu hususunda icma etmişlerdir. Daha sonra da ümmetin âlimlerinin icması gelir. Bu ümmetin âlimleri başka önemli bir asıl olan kıyas hususunda ihtilaf etmiştir. Ancak

âlimlerin büyük bir çoğunluğu kendisine itibar edilen şartları gerçekleştiğinde kıyasın da dinde hüccet olduğunu belirtmişlerdir. Bu asılların hüccet olması ile ilgili deliller sayılamayacak kadar çoktur.

Hükümlerin İspatında Muteber Olan

Esaslar Birinci Esas:

Yüce Allah'ın Aziz Kitabı Birinci Esas: Yüce Allah'ın aziz kitabıdır.

Rabbimiz -Azze ve Celle-'nin kitabının birçok yerinde bu kitaba uyulmasının, ona bağlı kalınmasının ve belirlediği sınırlarının aşılmamasının gerekliliği vurgulanmıştır.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ [الأنعام:

[155]

{Bu (Kur'an) da, bizim indirdiğimiz mübarek bir kitaptır. Artık ona uyun ve (Allah'a) karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.} [En'âm Suresi 155]

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ﴾ ﴿يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾ [المائدة: 15-16]

{Ey kitap ehli! Artık size elçimiz (Muhammed) gelmiştir. O, kitabınızdan gizleyip durduğunuz gerçeklerden birçoğunu sizlere açıklıyor, birçoğunu da affediyor. İşte size Allah'tan bir nur ve apaçık bir kitap (Kur'an) gelmiştir. Allah, onunla rızası peşinde olanları selamet yollarına iletir ve onları izniyle, karanlıklardan aydınlığa çıkarıp kendilerini dosdoğru bir yola iletir.} [Mâide Suresi, 15-16]

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالَّذِ كَرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ﴾ ﴿١١﴾ ﴿لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ﴾ ﴿١٢﴾ [فصلت: 41-42]

{Onlar kendilerine Kur'an gelince onu inkâr ettiler. Oysa o çok yüce bir kitaptır. Batıl ona ne önünden ne de arkasından gelebilir. (O) hikmet sahibi, çok övülen (Allah) tarafından indirilmiştir.} [Fussilet Suresi, 41-42]

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿...إِلَى هَذَا الْقُرْآنُ لَأُنذِرَكُمْ بِهِ...﴾ [الأنعام: 19]

{Bu Kur'an bana, sizi ve kendisine ulaşan herkesi uyarmam için vahyolundu.} [En'âm Suresi 19]

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿هَذَا بَلَّغٌ لِّلنَّاسِ وَلِيُنذَرُوا بِهِءَ....﴾ [إبراهيم: 52]

{Bu Kur'an; kendisiyle uyarılınsınlar, Allah'ın ancak tek ilah olduğunu bilsinler ve akıl sahipleri düşünüp öğüt alsınlar diye insanlara bir bildiridir.} [İbrahim Suresi 52]

Bu manaya gelen birçok ayet bulunmaktadır. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivayet edilen sahih hadisler, Kur'an'a uymayı ve ona sımsıkı sarılmayı emretmektedir. Bu hadisler, ona uyanın hidayete, onu terk edenin de dalalet ehli olduğuna işaret etmektedir.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Veda Haccı'nda verdiği hutbedeki şu sözleri buna bir örnektir:

(Size Allah'ın kitabını bırakıyorum. Buna sımsıkı sarılırsanız asla dalalete düşmezsiniz.)

Hadisi Müslim Sahih'inde rivayet etmiştir.

Sahih-i Müslim'deki Zeyd b. Erkam -radiyallahu anh-'ın rivayet ettiği başka bir hadiste Peygamber Efendimiz -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Ben size iki ağır yük bırakıyorum. Bunların birincisi içinde doğru yol ve nur bulunan Allah'ın kitabıdır. Onu alın ve ona sımsıkı sarılın."

Allah'ın kitabına teşvik edip, insanların onu daha çok sevmesini sağladıktan sonra şöyle buyurmuştur:

"Bir de Ehl-i beytimi (bırakıyorum). Ehl-i beytim hakkında size Allah'ı hatırlatırım! Ehl-i beytim hakkında size Allah'ı hatırlatırım!"

Hadisin başka bir lafzında Kur'an hakkında şöyle buyurmuştur:

"O Allah'ın ipidir. Her kim ona sımsıkı sarılırsa doğru yolda olur. Her kim de onu terk ederse sapıklık üzeredir."

Bu manaya gelen birçok hadis bulunmaktadır. Sahabeler ve onlardan sonra gelen ilim ve iman ehli, Allah'ın kitabına bağlı kalınması, onunla hükmedilmesi, Allah'ın kitabı ve Rasûlü -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti ile davaların görülmesi hususunda icma etmişlerdir. Bu husus ile ilgili gelen delilleri burada tek tek uzun uzadıya zikretmeye gerek yoktur.

İkinci Esas:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, ashabı, ilim ve iman ehli olup onların ardından gelenlerden aktarılan sahih rivayetlerdir.

İcma edilen üç esastan ikincisi, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, ashabı, ilim ve iman ehli olup onların ardından gelenlerden aktarılan sahih rivayetlerdir. Bu aslî esasa iman eder, delil olarak kullanır ve ümmete bunu öğretirler. Bu konuda âlimler pek çok kitaplar yazdılar, bunu fıkıh usulü ve mustalah kitaplarında açıkladılar. Bunun delilleri sayılamayacak kadar çoktur. Yüce Allah'ın aziz kitabında Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve selem-'e tabi olup ona itaat edilmesinin emredilmesi bunlardan biridir. Bu emir, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- zamanında yaşayanları ve onlardan sonraki herkesi de kapsar. Çünkü o, Allah Teâlâ'nın herkese gönderdiği bir rasûldür ve kıyamete kadar insanlar ona tabi olup itaat etmekle emrolunmuşlardır. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Allah'ın kitabını en güzel şekilde sözleri, fiilleri ve takriri sünneti ile tefsir edip açıklamıştır. Zira Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti olmasaydı, Müslümanlar, namazların rekât sayısını, kılınış şeklini, namazın farzlarını, oruç, zekat, hac, cihat, iyiliği emredip kötülükten sakındırma gibi ibadet hükümlerinin detaylarını

bilemezlerdi. Aynı şekilde muamelat hükümlerini, haramlar ve Allah Teâlâ'nın ayetlerde farz kıldığı had cezaları ve diğer cezai müeyyidelerin ayrıntılarını bilemezlerdi.

Allah Teâlâ'nın Âl-i İmrân Suresi'ndeki şu buyruğu bu ikinci esasa bir örnektir.

﴿وَاطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ [آل عمران: 132]

{Allah'a ve Peygambere itaat edin ki, size merhamet edilsin.} [Âl-i İmrân Suresi 132]

Allah Teâlâ Nisâ Suresi'nde şöyle buyurmuştur:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾ [النساء: 59]

{Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, peygambere itaat edin ve sizden olan emir sahiplerine de (itaat edin). Bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz, Allah'a ve ahiret gününe iman ediyorsanız onu Allah'a ve Peygamber'e götürün. Bu daha hayırlı ve sonuç bakımından da daha güzeldir.} [Nisâ Suresi 59]

Allah Teâlâ Nisâ Suresi'nde başka bir ayette şöyle buyurmuştur:

﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا﴾

[النساء: 80]

{Kim Peygamber'e itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur. Kim yüz çevirirse, (bilsin ki) biz seni onlara bekçi göndermedik.} [Nisâ Suresi 80]

Onun sünneti hüccet ve tamamı korunmuş olmasa insanların ihtilaf ettikleri meselelerde Allah'ın kitabına ve Rasûlünün sünnetine çağırmak ve ona itaat etmek nasıl mümkün olabilirdi? Onun sünneti hüccet ve tamamı korunmuş olmadığı görüşü, Allah Teâlâ'nın kullarını aslı olmayan bir şeye yönlendirdiği anlamına gelirdi ki, bu en büyük küfür, batıl ve Yüce Allah hakkında suizanda bulunmak olurdu.

Allah Teâlâ Nahl Suresi'nde şöyle buyurmuştur:

﴿...وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِشُبَّانٍ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ﴾

[النحل: 44]

{Sana da zikri (Kur'an'ı) indirdik ki, insanlara kendilerine indirileni açıklayasın ve olur ki düşünürler.} [Nahl Suresi 44]

Allah Teâlâ Nahl Suresi'ndeki başka bir ayette şöyle buyurmuştur:

﴿وَمَا أُنزِلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ [النحل: 64]

{Sana kitabı ancak, ayrılığa düştükleri şeyleri onlara açıklaman için ve iman eden bir topluluğa bir hidayet ve rahmet olsun diye indirdik.} [Nahl Suresi 64]

Öyleyse Allah Teâlâ, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti hüccet olmasa, sünnetin varlığının bir kıymeti olmasa nasıl olur da insanlara indirdiği kitabın açıklanmasını Rasûlü -sallallahu aleyhi ve sellem-'e bırakır?

Allah Teâlâ'nın Nûr Suresi'ndeki şu ayeti buna bir örnektir:

﴿قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ﴾ [النور: 54]

"Allah'a itaat edin, Rasûle itaat edin" de. Eğer yüz çevirirseniz bilin ki, ona yüklenen sorumluluğu ancak ona aittir; size yüklenen görevin sorumluluğu da yalnızca size aittir. Eğer ona itaat ederseniz doğru yola erersiniz. Peygambere düşen ancak apaçık bir tebliğdir." [Nûr Suresi 54]

Aynı surede Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ [النور: 56]

"Namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin, Rasûle itaat edin ki size merhamet edilsin." [Nûr Suresi 56]

Allah Teâlâ A'râf Suresi'nde şöyle buyurmuştur:

﴿قُلْ يَتَّيِّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الَّذِي يُمْرِنُ
بِاللَّهِ وَكَلِمَتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ [الأعراف: 158]

"(Ey Muhammed!) De ki: "Ey insanlar! Şüphesiz ben, yer ve göklerin hükümlanlığı kendisine ait olan Allah'ın hepinize gönderdiği rasûlüm. O'ndan başka hiçbir hak ilah yoktur. O, diriltir ve öldürür. O halde, Allah'a ve ümmi peygamberine iman edin. O da Allah'a

ve O'nun sözlerine iman etmektedir. Ona iman edin; umulur ki hidayete ermiş olursunuz." [A'râf Suresi 158]

Bu ayetler, hidayet ve rahmetin Peygamber Efendimiz - sallallahu aleyhi ve sellem-'e tabi olmaktan geçtiğini açıkça göstermektedir. Bu, onun sünnetine göre hareket etmeden, sünnetinin doğru olmadığını veya güvenilirmez olduğunu söyleyerek nasıl mümkün olabilir?

Allah -Azze ve Celle- Nûr Suresi'nde şöyle buyurmuştur:

﴿لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًا فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ [النور: 63]

"Artık onun emrine muhalefet edenler, başlarına bir belanın gelmesinden veya elem dolu bir azaba uğramaktan sakınsınlar." [Nûr Suresi 63]

Allah Teâlâ Haşr Suresi'nde şöyle buyurmuştur:

﴿... وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا...﴾ [الحشر: 7]

(Peygamber size ne verdiyse onu alın, neyi de size yasak ettiyse ondan vazgeçin.) [Haşr Suresi 7]

Bu manada pek çok ayet vardır ve bu ayetlerin hepsi Peygamber Efendimiz -sallallahu aleyhi ve sellem-'e itaat etmenin ve getirdiklerine tabi olmanın farz olduğuna delalet eder. Daha önce de delillerde Allah'ın kitabına uymanın, ona bağlı kalmanın, emir ve yasaklarına itaat etmenin farz olduğu açıkça belirtilmişti. Bu dinin iki aslı (Kur'an ve sünnet) birbirinden ayrılmaz iki asıldır. Birini inkâr eden, diğerini de inkâr edip yalanlamış olur ki bu, ilim ve iman ehlinin icmasına göre küfürdür, dalalettir ve İslam dairesinden çıkmaktır.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den bu hususla alakalı hadisler aktarılmıştır.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e itaat etmenin ve getirdiklerine tabi olmanın farz olduğuna, ona isyan etmenin haram olduğuna dair tevatür derecesine ulaşan hadisler vardır. Bu durum Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- döneminde yaşayan ve kıyamet gününe kadar ondan sonra gelenlerin hepsini kapsamaktadır. Sahihayn'de Ebu Hureyre -radiyallahu anh-'dan rivayet edilen hadiste, Peygamber Efendimiz -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«Bana itaat eden Allah'a itaat etmiş, bana karşı gelen Allah'a karşı gelmiş olur.»

Sahih-i Buhârî'de Ebu Hureyre -radiyallahu anh-'dan rivayet edilen hadiste, Peygamber Efendimiz -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«Ümmetimin hepsi Cennet'e girecektir, yüz çeviren müstesna!» Orada bulunanlar “Ey Allah'ın Rasûlü! Yüz çeviren kim?” diye sorunca, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-: «Bana itaat eden Cennet'e girer. Bana isyan eden yüz çevirmiş demektir.» diye cevap vermiştir.

Ahmet, Ebû Davud ve Hakim'in sahih bir isnatla rivayet ettikleri hadiste, Mikdâm b. Ma'dikerib -radiyallahu anh-, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şöyle buyurduğunu aktarmıştır:

«Dikkat edin, bana kitap (Kur'an) ve onun bir misli (sünnet) verildi. Dikkat edin, karnı tok bir adamın koltuğuna yaslanarak size; "Bu Kur'an'a uymanız gerekir. Onda helal bulduklarınız helal, haram bulduklarınız haramdır (başka kaynağa ihtiyacınız yoktur!)" demesi yakındır.»

Ebû Davud ve İbn Mâce'nin sahih bir isnatla rivayet ettikleri hadiste, Ebû Râfi' -radiyallahu anh- babasından, o

da Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den şöyle aktarmıştır:

«Benim emrettiğim veya nehyettiğim bir konu kendisine iletildiğinde, sakın sizden birinizi, koltuğuna yaslanmış olarak, “Biz onu bunu bilmeyiz, Allah’ın kitabında ne bulursak ona uyarız, işte o kadar” derken bulmayayım!»

Hasan b. Câbir -rahimehulah-, Mikdâm b. Ma'dikerib -radiyallahu anh-'ın şöyle dediğini işittim demiştir:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Hayber Günü bazı şeyleri haram kıldı ve şöyle buyurdu: **«Kişinin koltuğuna oturup, bir hadisimi naklederek şöyle demesi yakındır: Bizimle sizin aranızda Allah’ın kitabı vardır. Onda helal olarak bulduğumuzu helal sayar, haram olarak bulduğumuzu da haram sayarız. Oysa (dikkat edin!) Rasûlullah’ın haram kıldığı da Allah’ın haram kıldığı gibidir.»**

Hâkim, Tirmizî ve İbn Mâce sahih bir isnatla rivayet etmiştir.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den mütevatir olarak gelen hadislerde, Peygamber Efendimizin hutbe verdiği zaman orada hazır bulunanların bulunmayanlara

tebliğ etmesini ashabından ister ve şöyle nasihatte bulunurdu: **«Nice tebliğ edilen kişi benden işiterek tebliğ edenden daha anlayışlı ve kavrayışlı olabilir.»**

Sahihayn'de Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Veda Haccı'nda arefe günü ve kurban bayramının ilk günü hutbe verirken ashabına söylemiş olduğu şu sözler de buna bir örnektir:

«Burada olan olmayanlara tebliğ etsin. Nice tebliğ edilen kişi benden işiterek tebliğ edenden daha anlayışlı ve kavrayışlı olabilir.»

Şayet Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti, onu duyan kişi için ve kendisine tebliğ edilen kişi için delil olmasaydı ve sünnet kıyamet gününe kadar kalıcı olmasaydı, ashabına tebliğ etmeyi emretmezdi. Bundan da şu anlaşılmaktadır: Sünnet, bizzat Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ağzından duyan ve kendisine sahih isnat ile nakledilen kişi için hüccettir. Sahabeler, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sözlü ve filli sünnetini korumuşlar, kendilerinden sonra gelen tabiine aktarmışlardır. Tabiin de sahabeden devraldıkları bu mirası sonra gelenlere aktarmıştır. İşte bu şekilde güvenilir alimler, sünneti nesilden nesle ve asırdan asra aktarmış ve kitaplarında toplamış, sahih olanı sahih olmayandan

ayırmışlardır. Bunların daha iyi bilinmesi için kural ve kaideler koymuşlardır. Bu kaideler ile sahih ve zayıf olan hadisler bilinmektedir. Alimler, Sahihayn ve diğer hadis kitaplarından istifade edip tam olarak korumuşlardır. Yüce Allah'ın kitabını, hafife alanlardan, ateistlerin dinsizliklerinden ve yanlış yolda gidenlerin tahrifinden koruduğu gibi korumuşlardır. Allah Teâlâ'nın şu buyruğu buna delalet etmektedir:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ [الحجر: 9]

{Kur'an'ı kesinlikle biz indirdik; elbette onu yine biz koruyacağız.} [Hicr Suresi 9]

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinin vahiy olduğunda hiçbir şüphe yoktur. Allah Teâlâ kitabını koruduğu gibi onu da korumuş ve titiz alimler göndermiştir ki, yanlış yolda gidenlerin tahrifinden ve cahillerin tevillerinden hadisleri korusunlar; cahil, yalancı ve inkârcıların sünnete eklediği yanlışları ortadan kaldırsınlar. Çünkü Allah Teâlâ sünneti, Kur'an'ın tefsiri, mücmel olan hükümleri açıklayan ve Kur'an'da geçmeyen başka hükümlerinde geldiği bir asıl olarak göndermiştir. Süt emzirmeye dair hükümlerin detayları, mirasla ilgili bazı hükümler, kadın ile halası ve kadın ile teyzesiyle aynı anda evlenilemeyeceğine dair hükümler ve Kur'an'da geçmeyen

sadece sahih sünnette açıklanan hükümler buna bir örnektir.

Sahabe, tabiin ve onlardan sonra gelen alimlerden, sünnetin tazim edip onunla amel etmenin farz olduğuna dair rivayetler aktarılmıştır.

Sahihayn'de Ebu Hureyre -radiyallahu anh-'dan aktarılan rivayette şöyle dediği aktarılmıştır:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in vefatı üzerine, yerine Ebu Bekir -radiyallahu anh- halife seçilip de Araplar'dan kimileri dinden dönünce, Ebu Bekir -radiyallahu anh- bunlara karşı savaş açtı. Bunun üzerine Ömer -radiyallahu anh-: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-

«Ben insanlarla Allah'tan başka hak ilah yoktur deyinceye kadar savaşmakla emrolundum. Kim kelime-i tevhidi söylerse, hakkını yerine getirdiği müddetçe malını ve canını benden korumuş olur. Gerçek hesabını görmek ise Allah'a kalmıştır.» buyurmuşken şimdi sen onlarla nasıl savaş edersin diye karşı çıktı.

Ebu Bekir -radiyallahu anh-: "Zekât, kelime-i tevhidin hakkından değil midir? Allah'a yemin ederim ki, Rasûlullah

-sallallahu aleyhi ve sellem-'e verdikleri bir deve yularını bile bana vermekten kaçınırlarsa, sırf bu sebepten dolayı onlarla savaşırım." cevabını verdi.

Bunun üzerine Ömer -radiyallahu anh- şöyle dedi: "Zekât vermek istemeyenlerle savaş konusunda Allah Teâlâ'nın, Ebu Bekir'in kalbine tam bir kararlılık vermiş olduğunu gördüm ve doğrunun bu olduğunu anladım." Sahabeler de bu konuda Ebu Bekir -radiyallahu anh-'a tabi olmuşlar ve dinden dönenlerle İslam'a girene kadar savaşmışlardır. Ancak dinden dönmeye kararlı olanlarla savaşmaya devam ettiler. Bu kıssa bize, sünneti tazim etmenin ve onunla amel etmenin farz olduğunu açıkça göstermektedir. Yaşlı bir kadın Ebu Bekir -radiyallahu anh-'a geldi ve mirastan alacağı payı sordu. Ebu Bekir -radiyallahu anh- yaşlı kadına: "Allah Teâlâ'nın kitabında sana bir pay yoktur, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bu konuda hüküm verdiğini de hatırlamıyorum dedi. Ancak ben bunu başkalarına soracağım." dedi. Ebu Bekir -radiyallahu anh- bunu sahabeye sordu: Bazıları Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in büyükanneye altıda bir (1/6) pay verdiğini söyledi. O da bu şekilde hükmetti. Ömer -radiyallahu anh- valilerine şöyle derdi: İnsanlar arasında Allah Teâlâ'nın kitabı ile hükmedin. Eğer kitapta bulamazsanız Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in

sünneti ile hükmedin. Ömer -radiyallahu anh- bir kadının başkasının saldırısı sonucu bebeğini düşürmesi meselesi hakkında karar veremeyince, sahabeye bunu sormuştur. Bunun üzerine Muhammed b. Mesleme ve Muğire b. Şu'be -radiyallahu anhuma-: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bu meselede erkek veya kadın kölenin azat edilmesine hükmettiğine şahit olduk demişlerdir. Ömer -radiyallahu anh- da bu şekilde hükmetmiştir.

Osman -radiyallahu anh- kocasının vefatından dolayı evinde iddet bekleyen kadının durumu hakkında karar veremeyince, Ebû Said -radiyallahu anh-'ın kız kardeşi Furey'a binti Malik b. Sinan -radiyallahu anha- ona şöyle demiştir: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bana eşimin vefatından sonra iddetim bitene kadar eşimin evinde beklememi emretti. Osman -radiyallahu anh- da bu şekilde hüküm vermiştir.

Aynı şekilde içki içme haddi olarak Velid b. Ukbe'ye uyguladığı cezada da sünnet ile hükmetmiştir. Ali -radiyallahu anh-'a, Osman -radiyallahu anh-'ın temettu hakkını men ettiği haberi gelince, Ali -radiyallahu anh- hac ve umreye beraber niyet ederek ihrama girmiş ve şöyle demiştir: Başkasının sözü ile Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetini terk edemem. Bazı kimseler İbn Abbas -radiyallahu anhuma-'nın temettu haccı ile ilgili görüşüne

karşılık Ebu Bekir ve Ömer -radiyallahu anhuma-'nın ifrat haccı hakkında sözlerini delil getirince, İbn Abbas -radiyallahu anh- şöyle demiştir: Neredeyse üzerinize gökten taş yağacak! Ben size Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- böyle buyurdu diyorum, siz de bana, Ebu Bekir ve Ömer -radiyallahu anhuma- böyle dedi diyorsunuz. Sünnete, Ebu Bekir ve Ömer -radiyallahu anhuma-'nın sözüyle muhalefet eden kişi için başına bir ceza gelmesinden korkuluyor ise, başkalarının sözü veya sadece kendi görüş ve ictihadı ile sünnete muhalefet eden kimsenin durumu nasıl olur? Bazı kimseler Abdullah b. Ömer -radiyallahu anhuma- ile sünnet olan bazı hususlar hakkında tartışınca, Abdullah onlara şöyle demiştir: Biz Ömer'e tabi olmakla mı yoksa sünnete tabi olmakla mı emrolunduk?

İmrân b. Husayn -radiyallahu anh- sünnetten bahsettiği bir anda, bir adam, bize Allah'ın kitabından anlat deyince, İmrân b. Husayn -radiyallahu anh- buna öfkelenmiş ve şöyle demiştir: Sünnet, Allah'ın kitabının tefsiridir. Sünnet olmasaydı, öğlenin dört, akşamın üç, sabahın iki rekât olduğunu bilemezdik. Aynı şekilde zekât vb. ibadetlerin hükümlerine dair detayları da bilemezdik.

Sahabelerden -radiyallahu anhum- sünnetin tazimine, onunla amel etmenin elzem olduğuna ve ciddi bir şekilde

muhaletet etmekten sakınmaya dair birçok eser aktarılmıştır. Bunlardan biri de Abdullah b. Ömer - radiyallahu anh-: **"Allah'ın kadın kullarını mescitlerinden alıkoymayın."** hadisini anlattığında, Çocuklarından biri; **"Vallahi mani olacağız."** dedi. Abdullah buna çokça sinirlendi oğluna şiddetli bir şekilde kızdı ve şöyle dedi: Ben sana Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu diyorum. Sen bana vallahi mani olacağız diyorsun. Abdullah b. Muğaffel el-Müzenî - radiyallahu anh- yakınlarından birinin çakıl taşı attığını görünce, bunu yapmasını ona yasakladı ve şunları söyledi: Şüphesiz Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- çakıl taşı atmayı yasakladı ve: «Çakıl taşı av avlamaz, düşman öldürmez. Sadece göz çıkarır ve diş kırar.» buyurdu dedi. Bu adam daha sonra yine atınca, Abdullah b. Muğaffel şunları söyledi: "Ben sana Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bunu yasakladığını haber veriyorum, sen ise aynı şeyi yapmayı tekrarlıyorsun. Vallahi seninle asla konuşmayacağım."

Beyhaki, tabiinin büyüklerinden Eyyûb es-Sahtiyânî'den şöyle dediğini aktarmıştır:

Eğer bir kimseye sünnetten anlatırsan ve o da sana bunu bırak da bize sadece Kur'an'dan haber derse, bil ki o kimse dalalet üzeredir.

Evza'i -rahimehullah- şöyle demiştir: Sünnet, kitap adına hüküm verir, genel olarak geleni özel kılar ya da Kur'an'da zikredilmeyen hükümleri aktarır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿...وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِشُبَّانٍ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ﴾

[النحل: 44]

"İnsanlara, kendilerine indirileni açıklaman ve onların da (üzerinde) düşünmeleri için sana bu Kur'an'ı indirdik." [Nahl Suresi 44]

Daha önce Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu hadisini aktarmıştık:

"Dikkat edin, bana kitap (Kur'an) ve onun bir misli (sünnet) verildi."

Beyhakî, Âmir eş-Şa'bi -rahimehullah-'ın bazı insanlara şöyle dediğini aktarmıştır: Rivayetleri terk ettiğiniz zaman helak oldunuz. Bununla sahih hadisleri kastediyordu. Beyhakî, Evza'i -rahimehullah-'ın bazı öğrencilerine şöyle dediğini aktarmıştır: Eğer sana Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bir hadisi ulaşırsa, onun aksine sakın bir söz söyleme. Çünkü Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-Yüce Allah'tan aktarmaktadır.

Beyhaki, büyük İmam Süfyân b. Said es-Sevrî -rahimehullah-'ın şöyle dediğini aktarmıştır: İlmin tamamı, rivayetleri bilmektir.

İmam Mâlik şöyle demiştir: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabrini işaret ederek, bu kabirde bulunanın dışında hepimizin sözü yanlış olabilir ve reddedilir.

Ebu Hanife -rahimehullah- şöyle demiştir: Eğer hadis Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den gelirse başımız ve gözümüz üstündedir.

İmam Şâfii -rahimehullah- şöyle demiştir: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sahih bir hadis rivayet edip onu delil olarak almazsam, bilin ki aklım gitmiştir. Aynı şekilde şöyle dediği de aktarılmıştır: Eğer ben bir söz söylesem ve Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hadisi onun aksi olduğu şekilde size gelirse, benim sözümü alın duvara çarpın.

İmam Ahmed b. Hanbel -rahimehullah- bazı öğrencilerine şöyle demiştir: Beni, Malik'i ve Şafii'yi taklit etme. Aldığımız yerden sen de al. Yine -rahimehullah- şöyle demiştir: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den aktarılan sahih hadisin senedini ve sıhhatini bildikleri halde, Süfyân'ın görüşüne gidenlere şaşarım. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًا فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ [النور: 63]

{Artık onun emrine muhalefet edenler, başlarına bir belânın gelmesinden veya elem dolu bir azaba uğramaktan sakınsınlar.} [Nûr Suresi: 63]

Sonra şöyle demiştir: Fitnenin ne olduğunu bilir misin?

Fitne şirktir. Kişi Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sözünden bir kısmını reddederse kalbine sapkınlık girer ve helak olur. Beyhaki, Tabiinin büyüklerinden Mücahid b. Cebr'in aşağıdaki ayet hakkında şöyle dediğini rivayet etmiştir:

﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾ [النساء: 59]

{Bir şey hakkında ayrılığa düştüğünüz takdirde onu Allah'a ve peygambere döndürün.} [Nisâ Suresi 59]

Allah'a döndürmek, kitabına başvurmaktır. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e döndürmek gitmek ise, sünnete başvurmaktır.

Beyhaki, Zühri -rahimehullah-'ın şöyle dediğini aktarmıştır: Geçmiş alimlerimiz şöyle derdi: "Sünnete sarılmak kurtuluştur."

Muvaffakudin İbn Kudame -rahimehullah- Ravdatu'n Nâzır adlı eserinde hükümlerin esaslarını açıklarken şöyle der: Esasların ikincisi, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetidir.

Allah ona itaat etmeyi emrettiği, ona karşı gelmeyi yasakladığı ve mucize de onun doğruluğuna delalet ettiği için Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sözü delildir. Konu aydınlığa kavuşmuştur.

Hafız İbn-i Kesir -rahimehullah- aşağıdaki ayetin tefsiri ile ilgili şöyle demiştir:

﴿لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًا فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ [النور: 63]

"Artık onun emrine muhalefet edenler, başlarına bir belanın gelmesinden veya elem dolu bir azaba uğramaktan sakınsınlar." [Nûr Suresi: 63]

Yani Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in emri kastedilmiştir. Bu da onun yolu, metodu, sünneti ve şeriatıdır. Sözler ve fiiller onun söz ve fiilleriyle değerlendirilir. Buna uygun olan kabul edilir.

Muhalif ise söyleyen ve yapan kim olursa olsun reddedilir. Sahihayn'de ve diğer kaynaklarda Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şöyle buyurduğu aktarılmıştır: «Kim bizim dinimizde olmayan bir şey yaparsa o merduttur, makbul değildir.» Yani açık ve gizli olarak Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şeriatına muhalefet eden, (Başlarına bir belanın gelmesinden) korksun ve sakınsın. Yani kalplerine küfür, nifak ve bidat gibi bir şeyin isabet etmesinden korksunlar. (veya elem dolu bir azaba uğramaktan sakınsınlar) Yani dünya hayatında öldürölme, had veya hapis cezasına maruz kalmaktan sakınsınlar.

İmam Ahmed'in Abdurrezzak'tan, onun da Ma'merden, onun da Hemmâm b. Münebbih'ten onun da Ebu Hureyre -radiyallahu anh-'dan rivayet ettiği hadiste Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

«Benim misalim, büyük bir ateş yakan kimsenin misali gibidir. Ateş etrafı aydınlatınca, kelebek ve ateşe düşen şu böcekler, ateşe düşmeye başlayınca o kimse, haşeratın ateşe düşmelerine engel olmaya çalışırken, bu hayvanlar o kişiye üstün gelip ısrarla ateşe düşerler. İşte bu, benimle sizin misaliniz gibidir. Ben sizin kuşağınızdan tutmuş ateşe düşmenize engel olmaya çalışıyor ve ateşten uzaklaşın, ateşten uzaklaşın, diyorum, siz ise, bana üstün gelerek kendinizi ateşin içine atıyorsunuz.»

Buhari ve Müslim Abdurrezzak'ın hadisinden rivayet etmişlerdir.

Suyûti -rahimehullah- "Miftâhu'l Cenne fil İhticâc bis-Sünne" adlı eserinde şöyle demiştir: Şunu iyi bilin ki; Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sözlü ya da fiili aktaran hadislerin usulde hüccet olduğu şartını bildiği halde inkâr eden kişi kafir olur ve İslam dairesinden çıkar.

Yahudi ve Hristiyanlarla ya da Allah'ın dilediği diğer kâfir fırkalarla haşredilir. Konu aydınlığa kavuşmuştur. Sahabe, tabiin ve onlardan sonra gelen ilim ehlinin, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetini yüceltmenin ve ona göre hareket etmenin farz olduğuna, ona aykırı

hareket etmenin ise tehlikeli olduğuna dair pek çok sözü vardır.

Ümit ederim ki, bu kitapta zikredilen ayet, hadis, sahabe ve tabiinin sözleri hakkı arayan herkes için yeterli ve ikna edici olmuştur.

Allah Teâlâ'dan, rızasına uygun işlerde bizi ve diğer Müslümanları muvaffak kılmasını, gazabına sebep olacak şeylerden bizi uzak tutmasını, hepimizi dosdoğru yola iletmesini niyaz ederiz. Şüphesiz O, kullarının her konuştuklarını hakkıyla işiten ve kendisine dua edip yalvarana yakın olandır.

Salat ve selam, Allah Teâlâ'nın kulu ve elçisi nebimiz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e, ailesine, ashabına ve en güzel bir şekilde ona tâbi olanların üzerine olsun.

Abdulazîz b. Abdillâh b. Bâz

-rahimehullah-

Dizin

ÖNSÖZ	3
Hükümlerin İspatında Muteber Olan Esaslar Birinci Esas: .	5
Yüce Allah'ın Aziz Kitabı Birinci Esas: Yüce Allah'ın aziz kitabıdır.....	5
İkinci Esas:.....	9
Dizin	32